

BELEIDSPLAN

Voedselbank Zutphen

De Eetketen

2025-2027

4 november 2024
Bestuur Voedselbank Zutphen
De Eetketen

Inhoudsopgave

Inleiding

Hoofdstuk 1: Onze Missie en Visie

Hoofdstuk 2: Activiteiten

Hoofdstuk 3: Inzamelen voedsel en voedselveiligheid

Hoofdstuk 4: Organisatie en huisvesting

Hoofdstuk 5: Financiën

Hoofdstuk 6: Recente ontwikkelingen

Hoofdstuk 7: Beleidsvoornemens en speerpunten 2025-2027

Inleiding

‘Stichting Voedselbank de Eetketen’ Zutphen, hierna Voedselbank Zutphen, is in 2005 gestart. Sinds de oprichting is Voedselbank Zutphen, met uitgiftepunten in Zutphen, Lochem, Eerbeek en Brummen een bekende organisatie en stabiele factor geworden in elk van deze gemeenten. Het aantal cliënten varieert jaarlijks, mede door wisselende economische omstandigheden, zoals de kredietcrisis en de coronapandemie. In 2024 maakten gemiddeld 150 gezinnen wekelijks gebruik van de voedselbank, gezamenlijk goed voor circa 375 gezinsleden.

Voor de organisatie zijn in 2024 honderd vrijwilligers werkzaam in diverse taken, waaronder logistiek, vervoer, uitgifte, intake en beoordeling, kwaliteitscontrole, gebouwbeheer en bestuurlijke functies.

Begin 2024 zijn meerdere bijeenkomsten met de vrijwilligers georganiseerd om gezamenlijk de speerpunten voor de komende jaren te formuleren. Landelijke en regionale ontwikkelingen zijn hierin meegenomen. In oktober 2024 hebben nogmaals twee bijeenkomsten plaatsgevonden, waarvoor alle vrijwilligers zijn uitgenodigd en is de voortgang op de speerpunten besproken. Ook is gezamenlijk gekeken naar de toekomst van de organisatie. Mede aan de hand van deze informatie is dit beleidsplan geformuleerd. Het beleidsplan is geen statisch document. Jaarlijks wordt bekeken of accenten moeten worden verlegd of andersoortige aanpassingen in de koers nodig zijn.

1. Onze Missie en Visie

Onze missie:

Wij leveren een bijdrage aan het verzachten van (verborgen) armoede en gaan verspilling van voedsel zoveel mogelijk tegen. Dit doen wij door kwalitatief goede voedingswaren in te zamelen en vervolgens aan huishoudens die in armoede leven de mogelijkheid te bieden bij ons een, bij de grootte van het gezin passend, voedselpakket te halen. Daarmee dragen we bij aan een duurzame samenleving. Ons motto is “Oog voor voedsel, hart voor mensen”.

Daarnaast werken we actief samen met andere organisaties om mensen te ondersteunen bij hun weg om uit armoede te komen.

Onze Visie:

In Nederland leven een miljoen mensen in armoede. Een op de vijf huishoudens heeft een betalingsachterstand. In Zutphen heeft 16% van de volwassenen moeite met rondkomen en 7% heeft een inkomen onder de lage inkomensgrens. Vanaf 2018 gaat het de goede kant op, het aandeel minderjarige kinderen in een huishouden met een laag inkomen is sindsdien afgenomen. Het aantal volwassenen dat moeilijk rond kan komen blijft al jaren vrij stabiel. Voor de andere gemeenten Lochem en Brummen zijn de cijfers vergelijkbaar. (Kompas Volksgezondheid Noord- en Oost-Gelderland 2023, www.kvnog.nl). Zoals hierboven aangegeven worden in de regio Zutphen (Lochem, Zutphen, Brummen/Eerbeek) ongeveer 150 gezinnen ondersteund met een voedselpakket (november 2024). Soms als tijdelijke overbrugging van een moeilijke periode, soms langduriger omdat er gewoon te weinig geld binnen komt.

Om onze klanten van voldoende eten te kunnen voorzien, werken wij samen met bedrijven, instellingen, kerken, gemeenten en particulieren. Zo zorgen we er samen voor dat armoede wordt bestreden en voedselverspilling vermindert. Hoewel de samenwerking met andere lokale organisaties in het algemeen goed te noemen is, kan dit op onderdelen beter.

Te denken valt aan het gezamenlijk signaleren en verminderen van armoede in onze gemeenten. Intensiveren van lokale samenwerking zal ook nadrukkelijk onderdeel uitmaken van het beleid in de komende jaren.

De doelgroep van de Voedselbank heeft vaak last van langdurige stress, vooral door financiële problemen.

De visie van Voedselbank Zutphen is om oordeelvrij voedsel te verstrekken aan mensen die daarvoor in aanmerking komen.

Potentiële klanten van de Voedselbank maken weleens keuzes waarvan 'wij' denken dat die niet verstandig zijn in hun situatie. Te denken valt aan het hebben van huisdieren, meedoen aan loterijen, een grote tv, een smartphone en roken. Toch heeft ook deze groep basisbehoeften die wij allemaal hebben. Dat zij dan keuzes maken die niet altijd financieel verstandig zijn heeft vaak te maken met het ontvluchten van hun situatie.

Daarom moeten we ons realiseren dat wellicht:

- huisdieren staan voor intimiteit;
- meedoen aan loterijen hoop geeft op een betere toekomst;
- TV doet ontsnappen aan de werkelijkheid;
- smartphones zorgen voor verbondenheid;
- en roken stress helpt te verminderen.

Onze Uitgangspunten:

Wij hanteren de volgende uitgangspunten als maatstaf voor ons handelen:

1. We werken uitsluitend met vrijwilligers;
2. We verstrekken voedsel dat door anderen wordt gedoneerd;
3. We verstrekken zoveel mogelijk gratis voedsel;
4. We verstrekken zoveel mogelijk gezond voedsel dat valt binnen de Schijf van Vijf;
5. We verdelen het voedsel zo eerlijk mogelijk;
6. We zijn neutraal en onafhankelijk (burgers voor burgers);
7. We zijn transparant in onze verantwoording;
8. We hebben oog voor de ontwikkeling van onze vrijwilligers.

Onze doelgroep:

Doelgroep van de Voedselbank Zutphen zijn de inwoners van de gemeenten Zutphen, Lochem en Brummen, die voor kortere of langere tijd niet voldoende geld hebben om gedurende de hele week eten te kopen c.q. rond te komen. Wij maken hierbij geen onderscheid op basis van godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid of op welke grond dan ook.

De financiële criteria, waar een huishouden aan moet voldoen, worden jaarlijks vastgesteld door de Nederlandse Vereniging van Voedselbanken (VBN). De VBN krijgt op haar beurt weer input van het NIBUD. De voedselbank Zutphen confirmeert zich aan deze criteria, waarbij tijdens de intake in eerste instantie soepel wordt gekeken naar de financiële gegevens. De ervaring leert dat pas na enkele weken duidelijk is of iemand wel of niet binnen de criteria valt. In eerste instantie wordt een aanvraag dan ook altijd gehonoreerd voor een startperiode van 3 maanden. Tenzij overduidelijk is dat een client niet tot de doelgroep behoort.

Het totaal aantal inwoners in de 3 gemeenten is 104.317 inwoners (1-1-2024), waarvan 82.410 ouder dan 21 jaar. Zoals eerder aangegeven heeft 7% van de volwassen inwoners in Zutphen moeite met rondkomen. Vertaald naar de regio gaat het om ruim 5700 inwoners. De Voedselbank Zutphen ziet een klein deel van deze groep. Wij hebben het vermoeden dat er nog veel huishoudens onder de radar blijven. Deze groep weet de Voedselbank, om welke reden dan ook, nog niet te vinden of wil er geen gebruik van maken. Voor de komende jaren zal dit een aandachtspunt voor de Voedselbank Zutphen zijn.

2. Activiteiten

Wekelijkse uitgifte van boodschappen op vier locaties

Aan de klanten wordt eenmaal per week een voedselpakket verstrekt. Er worden drie soorten pakketten verstrekt, afhankelijk van de grootte van het huishouden. Als klanten vanwege geloofsovertuiging of medisch advies bepaalde producten niet mogen of willen eten, dan kunnen zij dit product inbrengen op de ruitafel en een alternatief product kiezen. Er is daarnaast een aantal producten, zoals groente/fruit, gekoelde producten als vlees, brood en artikelen voor persoonlijke hygiëne, die men zelf kan kiezen. Er wordt naar gestreefd om een groot deel van de producten uit de schijf van vijf in het pakket op te nemen.

De uitgifte vindt plaats op vier locaties. De pakketten worden centraal samengesteld op de hoofdlocatie in Zutphen en daarna, op de afhaaldag (vrijdag), 's morgens met de bestelwagens met koeling naar de buitenlocaties gebracht.

Jarige Job pakketten

De Stichting Jarige Job stelt voor kinderen van cliënten van de voedselbank een verjaardagdoos beschikbaar. In deze doos zitten naast een cadeau ook traktaties, zodat de jarige ook een feestje kan geven en kan trakteren.

Acties bij Supermarkten

Regelmatig worden acties gehouden bij supermarkten, waarbij de klant van de supermarkt een extra product kan kopen en dit kan doneren aan de voedselbank. Het gaat hierbij om houdbare producten zoals een blik bonen of een pot jam. Deze acties hebben veel voordelen. Uiteraard ontvangt de voedselbank een groot aantal producten. Een actie levert al snel honderden kratten met houdbare producten op. De Supermarkt draait extra omzet. Maar, last but not least, de supermarktklant maakt kennis met de lokale voedselbank en daarmee wordt een stukje lokale betrokkenheid en sociale cohesie gerealiseerd.

Voorlichting

Wij geven (op verzoek) voorlichting over onze activiteiten aan: kerken, scholen, maatschappelijke organisaties en gemeenten. Doel van deze voorlichting is de bewustwording van de armoedeproblematiek. Deze taak zal in de komende jaren nog verder uitgebreid worden.

Netwerken

De voedselbank is actief in regionale netwerken. Doel van deze netwerken is om ervoor te zorgen dat lokale regelgeving wordt verbeterd en dat mensen in armoede daadwerkelijk hulp krijgen vanuit verschillende perspectieven. Ook is kennen en gekend worden een belangrijk aspect van deze netwerken. Dit resulteert vervolgens gemakkelijker in samenwerken.

Voor al deze activiteiten zijn honderd vrijwilligers actief. Zij dragen er zorg voor dat bovenstaande acties gerealiseerd kunnen worden. Vrijwilligers willen wat doen voor de samenleving en zijn bijzonder waardevol voor zowel de voedselbank, alsook voor de gemeenten waarin zij werkzaam zijn.

3. Inzamelen van Voedsel en Voedselveiligheid

Inzamelen

Elke week een voedselpakket samenstellen vergt aanlevering van voedsel via meerdere voedselkanalen. Wij streven ernaar om een gezond en gevarieerd pakket aan te bieden. De kanalen waar wij gebruik van maken zijn:

1. Vanuit de landelijke organisatie: Voedselbank Zutphen is aangesloten bij Voedselbanken Nederland. De landelijke organisatie heeft vaste afspraken met grotere bedrijven en supermarktketens. Wekelijks ontvangt de Voedselbank via regionale distributie producten vanuit Voedselbank Nederland.
2. Vanuit de eigen tuin. Voedselbank Zutphen heeft een tuin waarin een groep vrijwilligers producten kweken die worden geoogst en geleverd aan de Voedselbank;
3. Vanuit plaatselijke supermarkten, bakkers en andere leveranciers. Meerdere keren per week rijden onze chauffeurs met bijrijders een ronde langs de supermarkten en bakkers. Deze bedrijven stellen voedsel dat nog beperkt houdbaar is beschikbaar aan de Voedselbank. Het gaat dan vooral om brood, vlees en verse groenten. De binnengekomen goederen worden door vrijwilligers gesorteerd en gereed gemaakt voor distributie of opgeslagen in een van onze koelcellen.
4. Meerdere keren per jaar worden donatiedagen gehouden in Supermarkten. Klanten van de supermarkt kunnen dan kiezen uit een lijst met houdbare producten en kunnen vervolgens een van deze producten kopen en doneren aan de voedselbank. Op deze manier worden regelmatig grote hoeveelheden houdbare producten verzameld. Ook andere organisaties als kerken en scholen houden regelmatig donatie-acties voor de Voedselbank.
5. Regionale leveranciers die producten over hebben of donaties doen aan de Voedselbank. Ook leveringen vanuit individuele/particuliere acties komen regelmatig voor.
6. Ondanks bovenstaande aanleverende kanalen is er soms een tekort aan bepaalde producten uit de schijf van vijf. Deze kunnen dan aangeschaft worden dankzij sponsoren of financiële donaties van particulieren

Voedselveiligheid

Bij het werken met en het verzamelen en verstrekken van voedsel aan onze klanten staat voedselveiligheid op het hoogste plan. Al het voedsel dat de Voedselbank verstrekt voldoet dan ook aan de kwaliteitsnormen van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Voedselbank Zutphen houdt zich aan de richtlijnen die Voedselbanken Nederland heeft opgesteld voor het omgaan met voedselveiligheid, waarbij onderwerpen als houdbaarheidsdata, traceerbaarheid, etikettering en invriezen van levensmiddelen expliciet zijn opgenomen. Met name traceerbaarheid is een belangrijk punt dat continu aandacht verdient wanneer er sprake is van veel leveranciers, waaronder particulieren, maar ook meerdere uitgiftepunten.

Om de naleving van de kwaliteit te waarborgen zijn een viertal vrijwilligers aangesteld die zich bezighouden met kwaliteit en voedselveiligheid. Deze groep heeft de verantwoordelijkheid om te controleren op de naleving van de voorschriften en het zo nodig verzorgen van rapportages hieromtrent. De voedselbank wordt daarnaast met enige regelmaat bezocht door de NVWA om te controleren op het naleven van de voorschriften, vergelijkbaar met andere bedrijven die met voedsel werken.

Voedselbank Zutphen beschikt over meerdere koelcellen alsmede over gekoelde transporten.

4. Organisatie en Huisvesting

Er zijn door Voedselbanken Nederland landelijk 10 regionale verdeelcentra georganiseerd. In Zutphen is veel van het aangeleverde voedsel afkomstig van het regionale verdeelcentrum in Deventer (RDC Deventer). Voedselbank Zutphen is gehuisvest aan de Hermesweg 17a in Zutphen. Dit betreft een grote bedrijfshal waar goede mogelijkheden zijn voor opslag en koeling. Ook de administratie is hier gevestigd, evenals een kantine en een vergaderlocatie. De bedrijfshal wordt ook gebruikt voor het bezoek van onze klanten. Er staan geen woningen in de buurt (privacy) en er is voldoende gratis parkeergelegenheid op het terrein. Naast de hoofdlocatie heeft Voedselbank Zutphen nog drie andere uitgiftepunten, namelijk in Brummen, Eerbeek en Lochem.

De voedselbank wordt gerund door een kleine 100 vrijwilligers. Het bestuur van Voedselbank Zutphen bestaat uit 6 vrijwilligers, waaronder een voorzitter, secretaris, penningmeester en 3 bestuursleden met specifieke taken zoals distributie, werving, klachtafhandeling en contacten met ketenpartners.

Voor de uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden zijn een groot aantal vrijwilligers werkzaam in verschillende taken: coördinatoren voor voedselveiligheid, vervoer, magazijn, en uitgifte. Verder vrijwilligers voor samenstellen en uitgifte van voedselpakketten, chauffeurs en bijrijders, administratie, schoonmaak en onderhoud, aanmelding, PR en web-beheer.

Bestuursvergaderingen worden maandelijks gehouden en regelmatig is er overleg met coördinatoren. Jaarlijks zijn er enkele bijeenkomsten voor alle vrijwilligers.

5. Financiën

De inkomsten van de Voedselbank zijn afkomstig van:

- Een subsidie van Voedselbank Nederland, naar rato van het aantal klanten;
- Een vaste jaarlijkse bijdrage van de gemeente Zutphen;
- Giften en donaties van zowel organisaties, o.a. kerken als fondsen en particulieren;
- Opbrengsten van acties.

De inkomsten worden gebruikt voor dekking van kosten zoals bedrijfsvoering (vb. aanvragen VOG, verzekeringen), huisvesting en energie, vervoerskosten en vervangingskosten van apparatuur (vb. koelcellen en koelboxen) en koelwagens. Verder worden sommige voedingsproducten ingekocht omdat deze niet op een andere manier verkregen kunnen worden.

De organisatie heeft geen winstoogmerk. Het financieel beleid is transparant en inzichtelijk. Financiën zijn een regelmatig terugkerend onderwerp op de agenda van het bestuur. Jaarlijks wordt de organisatie door een externe accountant gecontroleerd. Die rapporteert aan het bestuur, waarna de jaarrekening door het bestuur wordt vastgesteld. Voedselbank Zutphen 'De Eetketen' is sinds 1 januari 2009 een ANBI-organisatie (Algemeen Nut Beogende Instelling). Dit betekent dat een gift aan deze organisatie afgetrokken kan worden van de belasting bij de IB-aangifte. En voor de voedselbank zelf betekent het dat wij geen schenkbelasting en erfbelasting hoeven te betalen, waardoor de bijdrage ook voor 100% bij de voedselbank terecht komt. Het RSIN/fiscaalnummer is: 816852108.

Doneren aan de voedselbank is steeds eenvoudiger. Zo is er inmiddels een QR-code geplaatst op de website en is doneren mogelijk per iDeal of overschrijving.

6. Recente Ontwikkelingen

Na een forse toename van het aantal klanten tijdens de corona-pandemie neemt, nu de corona-periode weer achter de rug is en het economisch goed gaat, het aantal klanten af en daarmee ook in enige mate de aandacht voor de voedselbank. Omdat er eerder een financiële buffer is opgebouwd, geeft dit vooralsnog geen probleem bij de uitvoering. Wel is het noodzakelijk voldoende aandacht voor de voedselbank te blijven genereren zodat donaties blijven komen en de voedselbank ook in de komende jaren haar taak op een goede manier kan blijven uitvoeren. Ondanks dat de Voedselbank met onbetaalde krachten werkt, zijn de vaste lasten van opslag en logistiek een doorlopende financiële last.

In het afgelopen jaar is gebleken dat sommige functies, waaronder die van bestuur en coördinatoren, soms lastig in te vullen zijn. De organisatie is kwetsbaar als mensen op cruciale functies vertrekken of tijdelijk uitvallen. Het organiseren van vervangers op deze functies is dan ook een aandachtspunt.

Niet alle bedrijfsprocessen zijn geborgd. De processen en werkafspraken zitten wel in de hoofden van mensen en dat werkt zolang deze mensen bij de dagelijkse uitvoering

aanwezig zijn, maar het maakt de organisatie ook kwetsbaar. Beschrijven en borgen van bedrijfsprocessen is dan ook een aandachtspunt.

Een andere ontwikkeling heeft te maken met het bereiken van de doelgroep. Door een laagdrempelige intake te hanteren, hoopt de voedselbank een barrière weg te nemen voor mensen die twijfelen of ze wel in aanmerking komen. De toelatingscriteria worden soepel gehanteerd en naast instellingen en organisaties kunnen ook mensen zichzelf aanmelden voor een voedselpakket. Mensen worden na aanmelding direct geholpen en krijgen daarna voldoende tijd om hun financiën op een rijtje te zetten.

Daarnaast wil Voedselbank Zutphen met behulp van data-analyse beter inzicht krijgen in wijken waar meer behoefte is aan de hulp van een voedselbank. Wellicht kan iets simpels als een extra afhaallocatie al een goede oplossing zijn om de doelgroep beter te bereiken. Ook kan het zijn dat door betere samenwerking met andere instanties de doelgroep beter in kaart wordt gebracht en daardoor gerichter benaderd kan worden. Het lokale project “Onder de Radar” moet richting geven aan deze ontwikkeling.

Een ontwikkeling die sinds enkele jaren is ingezet, is het antiverspillingsbeleid van supermarkten. Waar we voorheen met volle bestelbussen naar de voedselbank terugkeerden, worden er nu veel minderen goederen bij de supermarkt opgehaald. De afhankelijkheid van de landelijke leveringen via het RDC, de acties bij supermarkten, kerken en scholen wordt daarmee groter. Het wordt steeds belangrijker het logistieke proces en het inzicht in de voorraad op orde te hebben. Voedselbank Zutphen investeert daar nu ook steeds meer op.

7. Beleidsvoornemens en speerpunten 2025-2027

Tijdens een tweetal informatie-avonden met vrijwilligers in het voor- en najaar van 2024 zijn de beleidsvoornemens en -wensen voor de komende jaren geïnventariseerd. Er is daarbij aangegeven welke punten met voorrang opgepakt moeten worden. Op basis van deze inventarisatie alsmede op basis van de regionale en landelijke ontwikkelingen zijn de volgende speerpunten voor de periode 2024-2027 gedefinieerd:

1. Versterken van de organisatie.
Hierbij gaat het om een aantal zaken: vastleggen van de basisprocessen waaronder het beschrijven van procedures en werkafspraken, alsmede de ontwikkeling van een productvolgsysteem. Beschrijven van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, zorgen voor back-up op de cruciale functies. PR/communicatie als aandachtsterrein borgen in het bestuur.
2. Verbeteren van het intake-, begeleidings- en afbouwtraject van de client.
Intensiveer de samenwerking tussen intake en beoordeling met als doel de beslissnelheid te verhogen. Ontwikkel een vorm van begeleiding voor de cliënt, zowel bij de eerste uitgifte als tussentijds. Hanteer een ruime afbouwperiode waar nodig. Evalueer het gehele begeleidingstraject van intake tot afbouw.
3. Versteving van de positie van de vrijwilligers.
Hierbij gaat het om het zo goed mogelijk betrekken van de vrijwilligers in de koers van de organisatie. Waar mogelijk en nodig verzorgen van de noodzakelijke

scholing. Een inwerk- en begeleidingstraject ontwikkelen voor nieuwe vrijwilligers. Een in alle opzichten veilige werkomgeving en een positieve werksfeer is de basis.

4. Identiteit van de organisatie: Formuleren van kernwaarden van de organisatie. Maar ook, wat drijft en bindt ons en wat verstaan wij onder termen als 'gastvrijheid' en 'respect voor de klant'.
5. Bereiken van cliënten die nu nog onder de radar verblijven. Zorgen voor verlaging van de drempel voor mensen om zich aan te melden bij de voedselbank, zodat gezinnen die in aanmerkingen komen voor onze hulp, ook daadwerkelijk aankloppen. Dit willen we bereiken door betere samenwerking in de keten, meer publiciteit en een laagdrempelige aanmeldingsprocedure voor de doelgroep.
6. Onderzoek of en hoe we meer voedsel op maat kunnen bieden (specifieke doelgroepen). Hierbij kan gedacht worden aan het verhogen van het aantal Halal-producten in het assortiment, maar ook producten voor cliënten met diëten of allergieën.
7. Versterken van de samenwerking met andere organisaties die mensen ondersteunen bij het zetten van stappen om uit de armoede te komen. Dit geldt zowel voor professionele organisaties als een breed scala aan vrijwilligersorganisaties.
8. Onderzoeken of een andere vorm van uitgifte, zoals het supermarktmodel, wenselijk en haalbaar is.
9. Behoud van financiële zelfstandigheid van de organisatie door een goede samenwerking met sponsors, leveranciers en overige relevante relaties. Hierop blijvend investeren.

-0-0-0-0-0-0-0-0-